

Miten julkaisutoiminnan muuttuva tilanne näkyy tutkimuslaitoksen kirjastossa

Julkaisutoiminta murroksessa -seminaari
STKS 15.9.2015

Sirpa Suonpää
Luonnonvarakeskus
sirpa.suonpaa@luke.fi

Miksi olen täällä?

”Kirjaston näkökulma toivotaan sellaisilta kirjastoilta, joissa on tapahtunut isoja rakenteellisia muutoksia ja kirjastopalvelut siirtyneet käytännössä verkkoon”

Näkökulmia muutokseen

- Organisaatio
- Julkaisutoiminta
- Asiakaskäyttäytyminen
- Tutkimusrahoituksen rakenteet
- Resurssit
 - Hankintamäärärahat
 - Tilat
 - Henkilöstö
- Tietopalvelun rooli

Luonnonvarakeskus (Luke)

- Tutkimuslaitos aloitti 1.1.2015
- Neljän MMM:n hallinnonalan laitoksen fuusio
 - Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT
 - Metsäntutkimuslaitos Metla
 - Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos RKTL
 - Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus Tiken tilastoyksikkö
- n. 1500 henkilöä, FTE 855
- Budjetti 2015 n. 138 M€, josta valtion budjettirahoitus 90 M€
- Leikkaukset 28 M€ vuoteen 2017 mennessä

Luonnonvarakeskus (Luke)

Olemme biotalouden edelläkävijä – osaamisemme luo perustan kestäväälle kasvulle ja hyvinvoinnille.

Uusiutuviin luonnonvaroihin perustuvat

- biomassapohjaiset tuotteet ja energia
- ruokajärjestelmä ja -turva
- hyvinvointi ja terveys
- kestävä luonnonvaratalous ja -politiikka

Luken yksiköt ja ryhmät

Strateginen johto: pääjohtaja Mari Walls, tutkimusylivohtaja Johanna Buchert, kehitysjohtaja Ilkka P. Laurila, tutkimus- ja asiakkuusjohtaja Jari Varjo, yhteistoimintajohtaja Kristiina Borg, viestintäjohtaja Johanna Torkkel

Luonnonvarat ja biotuotanto

Markku Järvenpää

- Johtaminen, suunnittelu ja kehittäminen
- Tuotantojärjestelmät
- Elinympäristö ja ekologia
- Tuotannon ympäristövaikutukset
- Kala-, riista ja metsäseurannat
- Aineistopalvelut pohjoinen
- Aineistopalvelut etelä

Vihreä teknologia

Eeva-Liisa Ryhänen

- Johtaminen, suunnittelu ja kehittäminen
- Kasvi-, metsä- ja eläingenetiikka
- Lihantuotanto
- Kotieläin-teknologia
- Tuotanto- ja informaatio-teknologiat
- Vesiviljelytuotanto

Uudet liiketoimintamahdollisuudet

Leena Paavilainen

- Johtaminen, suunnittelu ja kehittäminen
- Liiketoiminta, yrittäjyys ja johtaminen
- Uudet tuotteet, palvelut ja teknologia
- Resurssiviisas kiertotalous

Talous ja yhteiskunta

Sari Forsman-Hugg

- Johtaminen, suunnittelu ja kehittäminen
- Poliittika-tutkimus ja markkinoiden toimivuus
- Luonnonvarayritysten talous
- Luonnonvarojen hyödyntäminen

Tilastopalvelut

Johanna Laiho-Kauranne

- Johtaminen, suunnittelu ja kehittäminen
- Ruoka- ja luonnonvaratilastot
- Tilasto-tuotannon menetelmät

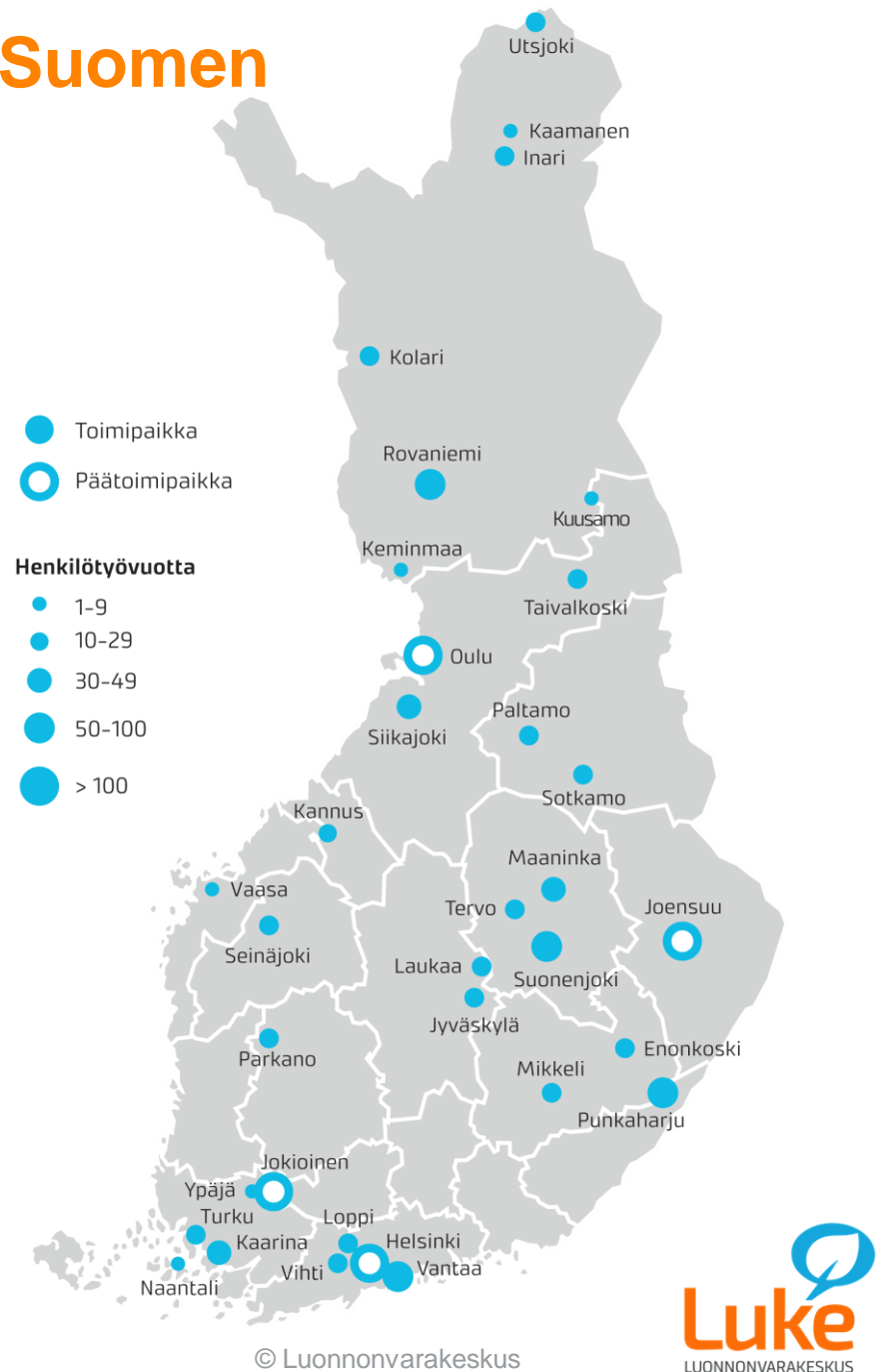
Sisäiset asiantuntijapalvelut

Lena Söderholm-Tana

- Johdon tuki, oikeudelliset palvelut ja assistenttipalvelu
- Henkilöstö- ja matkapalvelut
- Taluspalvelut
- Tietoratkaisut
- Toiminta-ympäristöpalvelut
- Viestintäpalvelut

Toimintamme kattaa koko Suomen

- Päätoimipaikkoja 4:
Pk-seutu, Jokioinen,
Joensuu, Oulu
- Lisäksi n. 10 strategista
toimipaikkaa
- Toimimme maan eri osissa
hyödyntäen
yhteistyömahdollisuudet
yliopistojen ja muiden
tutkimuslaitosten kanssa

Organisaatiomuutos herättää tunteita

1. Epätietoisuus
2. Muutosvastarinta
3. Suostuminen
4. Positiivinen odotus
5. Pettymys, luopuminen vanhasta
6. Uusi toiveikkuus

”Hyväksy kipu, pidä yllä toivoa.”

Tapio Luoma 2.12.2014

Organisaatiomuutos – Luke-fuusio

- Erilaiset toimintakulttuurit
- Tietopalvelun erilainen asema ja arvostus
- Esimiesten ja asiakkaiden luottamus lunastettava

- Valtori – Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus
- Yhtenäiset tietotekniset ratkaisut
 - Vakioitu kannettava tietokone
 - Etäyhteys VPN:llä
 - Puhelin

Julkaisutoiminta muuttuu – kirjasto muuttuu

- Muutos alkanut 1990-luvun lopulla
- Aluksi joutui perustelemaan miksi e-aineistoja
- Nyt joutuu perustelemaan miksi painettuja aineistoja

- Julkaisutoiminnan muutoksen vaikutus kirjastoon
- Kirjaston toiminnan/tilanteen muutoksen vaikutus julkaisutoimintaan?

Julkaisutoiminnan muutos

- E-aineistot
- Tavarán sijasta ostetaan palvelua
- Käyttöehdot, sopimusjuridiikka
- Tekniset ratkaisut
- Hinnoittelun moninaisuus ja nousukierre
- Open access hyötyineen ja lieveilmiöineen
- Asiakkaille ensisijaista hyvä käytettävyys ja löydettävyys
- Laadunvarmistus

Asiakkaiden odotukset muuttuvat

- Heti mulle kaikki nyt (ja maksutta)!
- Mitä ei ole sähköisenä, sitä ei jakseta etsiä
- Ajasta, paikasta, välineestä riippumatta
- Kirjaston osuus hämärtyy asiakkaan mielessä
 - Omaa työtä pitää tehdä näkyväksi
 - Usein kohdataan ongelmatilanteissa > sujuvat, nopeat ja asiakasystävälliset ratkaisut
 - Asiakkaalla kynnys ottaa yhteyttä – itsepalvelun ja itse pärjäämisen kulttuuri
- Asiakkailla voi olla käyttöoikeuksia myös muihin organisaatioihin

Tutkimusrahoituksen muutos

- Miten leikkaukset heijastuvat tutkimukseen
- Tutkijan ajasta yhä suurempi osa menee rahoituksen hakemiseen
- Säästöjä haetaan joka tasolla
- Uusia lisenssimalleja kirjastoaineistoille, jos niillä saadaan huomattavia säästöjä ja teknisesti toteutettavissa pienin kustannuksin
- Kirjoja ja lehtiä hankitaan projektirahoin – mikä on niiden elinkaari?

Resurssien vähyys

- Hankintamäärärahat Lukessa –25 %
 - Painetut lehtitilaukset lopetettiin
 - Verkkolehdistä vain keskeisimmät tilattiin
 - FinELib-aineistot lähes ennallaan
- Tilasäästöt
 - Painettuja kokoelmia karsittu jo ennen fuusiota
 - Karsinta jatkuu, luovutaan lähes kokonaan
 - Laitosten omien julkaisusarjojen digitointi
- Henkilöstö
 - Eläköityvien tilalle ei uusia
 - Kirjasto-tietopalvelu myös yt-neuvottelun piirissä

Luken ja edeltäjälaitosten julkaisut saataville

- Jukuri, Luken julkaisurekisteri ja avoin sähköinen julkaisuarkisto - jukuri.luke.fi
- URN-tunnukset, pysyvät osoitteet, kuvailut
- Luken sarja Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus
 - www.luke.fi/julkaisut
 - Verkkoversiot maksutta, painetut print on demand
- Fuusioituneiden laitosten julkaisuja digitoitu
 - MTT:n julkaisut kattavasti 1960-luvulta, myös vanhempia
 - Metlan julkaisut saataville 11/2015
 - RKTL suunnitteilla
 - Tiken tilastot: tilastoportaali - stat.luke.fi

Kirjasto-tietopalvelun rooli Lukessa?

Perustehtävä:

Tarjota tukea tutkimuksen eri vaiheisiin

- Ideointiin ja tutkimuksen tekemiseen
- Kirjoittamiseen ja julkaisemiseen
- Tuotosten rekisteröimiseen ja näkyvyyteen
- Julkaisutoiminnan arviointiin
- Tietopalvelu ulkopuolisille tietopalvelu@luke.fi

Nousussa:

- Metadata, sanastot, ontologia
- Sisällönkuvailun osaamisen jakaminen
- Avoin tiede

- Uusi organisaatio, uusia mahdollisuuksia
- Miten hyvin pystymme tarttumaan niihin?

Kiitos!

